וארעא אוקמא בחזקת בר שמיא אלא אמר

יוגיד עליו ריעו תנא בקידושין וה"ה 🕫

לגירושין תנא בגירושין וה"ה לקידושין א"ל

רבא אי יגיד עליו ריעו מאי זהו דקתני אלא

אמר רבא כל שיש בקידושין יש בגירושין

ויש בגירושין מה שאין בקידושין וזהו

דגירושין לאו דוקא אלא משום דתנא זהו

בקירושין תנא נמי זהו בגירושין וזהו דקירושין

למעומי מאי למעומי זמן דליכא בקידושין

ומפני מה לא תקנו זמן בקידושין הניחא

למ"ד משום פירי ארוסה לית לה פירי אלא

למ"ד ימשום בת אחותו ליתקין זמן משום

דאיכא דמקדש בכספא ואיכא דמקדש

בשמרא לא תקון רבנן זמן א"ל רב אחא בריה דרב יוסף לרב אשי והא עבדא דאיכא

דקני בכספא ואיכא בשמרא ותקון רבנן זמן

התם רובא בשמרא הכא רובא בכספא אב"א

משום דלא אפשר היכי ליעביד לינחה גבי

דידה מחקה ליה לינחה גבי דידיה זמנין

דבת אחותו היא ומחפה עלה לינחה גבי

עדים (6) אי דזכירי ליתו ליסהוד ואי לא

זמנין דחזו מכתבא ואתו מסהדי יורחמנא

בגירושין נמי נימא הכי התם להצלה דידה

קאתי הכא לחובה דידה קאתי: **בותני'** גיג'

אחין נשואין ג' נכריות ומת אחד מהן ועשה

בה השני מאמר ומת הרי אלו חולצות ולא

מתייבמות שנאמר 2ומת אחד מהן יבמה יבא

עליה (ט שעליה זיקת יבם אחר ולא שעליה

זיקת ב' יבמין רבי שמעון אומר מייבם לאיזו שירצה וחולץ לשניה: גָב' ואי זיקת ב' יבמין

דאורייתא חליצה נמי לא תיבעי אלא מדרבנן

הוגזירה שמא יאמרו ב' יבמות הבאות מבית

אחד מתייבמות ונייבם לחדא וניחלוץ לחדא

גזירה סשמא יאמרו בית אחד מקצתו בנוי

מפיהם ולא מפי כתבם אי הכי

ל) וב"מ לא. ב"ב יט. ע"ז טו. וט' חוח' שח נד. ד"ה ג) לעיל יב. יח:, ד) ולקתן מד.], ה) [בפרק המביא גט יו.], ו) [רש"ל], ו) [לעיל יו.], ח) [ועי היטב חום גיטין י. ד"ה כי], **ט)** [וע"ע מוס' ב"ב לט: ד"ה מחאה וכו'],

תוספות ישנים ואי זיקת ב' יבמין דאוריי' חלילה נמי לא תבעי. וקשה דהא אין מאמר אלא דהא אין מאמר הכי אי סבירא לו כב"ם יאפי הי ספינה כן כב ש דאמר מאמר קונה קנין גמור וזיקת שני יבמין חלינה נתי לא חידוני וא״ח מי שעליה זיקת יבם אחד ולא שעליה זיחת שני יבמיו. י"ל דלא הוי אלא אסמכתא בעלמה: (ונגזור) [גזירה] דלמא חליך והדר מייבס. משמע הא אי לאו הך גזרה שרייו תרוייהו לייבם ותימה בליין מגדיא למכט ונוילה דאמרינן לקמן (1:) פרק האשה גבי יבס קטן שבא על יבמחו ומשהגדיל נשא אחרת ומת אם לא ידע חוללת ולא מתייבמת ואשתו או חולצה או מהייבמה וכו׳ יפליגי אי גזרינן משום לרה כי הכא או לא ותנא דהתם לא גזר משום לרה וא"כ קשה לתנא דהתם דלא גזר גזרה דהכא אמאי אין אשת שני מתים גופה מתייבמת בי לוגים נופט ממיינמת וי"ל נהי דלא גור גורה דהכא מ"מ לא מייבמה לאשת שני מתים גזרה אטו לשת שני מתים דבפרק המגרש שבא ראובן וגרשה חוץ משמעון ובא שמעון וקדשה סתם וסבירא לתנא דלקמן דההיא אשת שני מתים דפרק המגרש (גיטין פב:) הויא דאורייתא והכא דלא גורינו משום אשת שני מתים דהתם לא סבירא להד להכל אשת שני מתים דהכל אשת שני מתים דהתם דליהווי [דאורייתא].

תום' חד מקמאי (המשר)

רבשעת כפירה היא לפני

ב"ד אם מסרו לה מפי

כתב׳ הוא ומצאתיו כתוב

שכתב בזה הלשון אמר

. אברהם מדברי הרב ז"ל

ונשתהא השטר בידם זמן

ארוך עד ששכחו את העדות אותו השטר בטל

אע"פ שמסרו אח"כ ליד

שעתא מפי כתבם הוא וזו

יהיו נפסלין בכך אלא כל

שנזר דאי רטי לממסריה

שטו זאי בעי לממטויה. ביד בעליו מצו מסרי לה אף על גב דאישתהי

גבייהו זמז גדול ושכחו

גבריות וכן גדול ישכות העדות כיון שמסרוהו ליד בעליו שטרא מעליא הוא

ואפי׳ לא מסרוהו עד שעח

העמדה בדין ולא עוד אלא שאומרין לו תנו לו שטרו

למוסרו לידו דלמא מחקא

ליה לזמן הלכך ה״ל ההיא שעתא כעדות על פה

מסירת השטר

סנא בקידושין. ספק קרוב לו כו׳ וה״ה בגירושין: וסנא בגירושין. כתב בכתב ידו וכו׳ וה״ה לקידושין: ה״ג כל שיש בקידושין יש בגירושין ויש בגירושין מה שחין בקידושין. וזהו דגירושין לאו דוקא ומשום דתנא זהו בקידושין תנא נמי זהו בגירושין: כל שיש בקידושין. כגון ספק קרוב לו וכו' הוי נמי ספק

בגירושין: ויש בגירושין. שחין ספק לענין קדושין כגון זמן כדמפרש לקמן דבשטר קידושין כגון המקדש בשטר לא תקנו זמן: ווהו דגירושין לאו דוקא. דמשמעו זהו דהוי ספק בגירושין אבל ספק קרוב לא הוי ספק לגירושין ואיידי דתנא זהו בקידושין דדוקא זהו דקמ"ל זהו ספק קרוב הוא דשייך בקידושין אבל ספק זמן לא שייך בהו: הניחה למ"ד. בגיטין בפ׳ היכל הגט (דף כו:) מפני מה תקנו חכמים זמן בגיטין משום פירי לידע מאימתי תגבה מבעלה פירות שאכל מנכסי מלוג שלה דהסבר משעה שנתו עיניו בה לגרשה שוב אין לו לבעל פירות: ארוסה לית לה פירי. לפיכך לא תקנוהו בשטר קידושין שאין הבעל אוכל פירות עד שתכנס לחופה דכי תקון רבנן פירי לבעל משום פרקונה ופרקונה לא קא מחייב בה אלא מכתובה ואילך דתנאי כתובה הוא דאם תשתבאי אפרקינך בכתובות פ׳ נערה (דף נא.): משום בת אחותו. שמא יהא נשוי בת אחותו ותזנה תחתיו ויראה עדים ממשמשין ובאין ויחום עליה ויגרשנה ויאמר קודם זנות שחתם מעידים כבר נתגרשה: ליתקין זמן. נמי בשטר קדושין שמא תונה ויאמר קודם קידושין הוה: והא עבדה. מכירת עבד: ותקון רבנן זמן. בכל שטרי מכירה יושל עבד כדין לידע מאיזה זמן יאכל פירות (ג) שוה קנה נכסי עבדו: מחקה ליה. (ד) לזמן ותאמר קודם קידושין היה זנות זה: לינחיה גבי עדים. מאי מהני אי דכירי אימת הוה קידושין אפי׳ אינו כתוב בשטר מלו לאסהודי אלא להכי אמרת דמהני דזימנין דלא דכירי וחזו מכתבא ואתו ומסהדי והאי לאו עדות הוא דרחמנא אמר ע"פ שנים

ומקצתו עדים (דברים יט) ולא שיעידו על פי כתבם: גבי גירושין נמי. אמאי תקנו זמן משום בת אחותו גבי מאן נינחיה: להצלה דידה קאתי. וליכא למיחש דלמא מחקה ליה דכי אתו סהדי דזינתה אי לא מייתא שטרא דאיגרשה מקמי הכי מוקמינן לה בחזקת אשת איש. ומיהו אי לא תקון רבנן זמן הוה מלי לאחפויי עלה ומספיקא לא קטלינן לה אבל השתא דתקון רבנן (סי אי לא מייתא ליה מוקמינן לה אחזקה וקטלינן לה: הכא לחובה דידה קחתי. זמן דקידושין וחי תקון לה רבנן זמן ווינתה כבשה ליה לשטרא או מחקה ליה וקיימא אחזקת פנויה כדמעיקרא: בותבר' זיקם שני יבמין. דכל זמן שלא כנסה זה עדיין זיקת ראשון עליה ונתוספת עליה זיקת מאמרו הרי כשמת זה נותרו עלה זיקת שניהם ואילו כנסה הוה פקעה זיקה דקמא וכי מיית לא הוה עלה אלא זיקת שני א"נ לא עבד בה מאמר לא הוה עלה אלא זיקת ראשון: מייבס לאיזו שירלה. כדקתני טעמא בפרק שני בברייתאי אם מאמרו של שני מאמר אשת שני הוא בועל ואם אינו מאמר אשת ראשון הוא בועל: וחולך לשניה. דחדא לא מיפטרא בביאה דאידך דלמא מאמר לא הני והוו להו ב' יבמות הבאות מב' בתים וייבומי תרווייהו נמי לא דלמא מאמר קני והוו להו ב' יבמות הבאות מבית אחד: גב" אי זיקת שני יבמין דחורייתה כו'. לרבנן פריך: אלה מדרבנן. דמדחורייתה מאמר לא קני והוו להו שתי יבמות מב' בתים ותרוייהו מלי לייבומי ורבנן הוא דגזרו שמא יאמרו ב' יבמות הבאות מבית א' מתייבמות:

ייתקיים בב״ד ושני הכא שאין שטר הזה ראוי דידה קאתי שהגט בא להצילה ולהגיד שהיא מגורשת ולכך יראה למחוק הזמן כי סבורה שיפסול בכך וגרע כחו טפי אבל ודאי אי הוה מחקת ליה לא הוה קטלינן לה הכא לחובה דידה קאתי דהקידושין באין להעיד שהיא מקודשת ומחקה ליה לעולם לזמן: ומשום הכי בעיא מפיהם שלשה אחין נשואין ג' נשים נכריות. הו״מ למנקט ואחד מופנה:

(ש) בדרבנן וגזירה בו'. משמע דאשת ב' מסים בשום מקום לא הויא אלא מדרבנן דאי לאו גזירה דהכא היתה מתייבמת אפי' בעלת

מיפרשא כהאי עניגא אלא אלא (מ**לתכר)** מיפרשא כהאי עניגא אלא במוכרת כדפרי׳ התם וכן עקר בפ׳ שנים אוחזין כתבתי דעת ר׳ יעקב ז״ל בענין מפיהם. הא דאמר רבא נתן גט למאמרו במוכרת בדעה ואיכא דאמר הותרה אפילו היא ⁽⁾ דוקא ליה ולא לזיקתו והכי איתא בפ׳ רבן גמליאל:

ההוא דגיטין בשתי כיתי עדים י"ל דלשון מחלה על מחלה דקתני התם במתני׳ שייך טפי בשתי כיתי עדים ובפ״ב דכתובות (דף כו: ד״ה אנן) ובפ' חזקת הבתים (ב"ב לב. ד"ה אנן) הארכתי: וארעא אוקמא בחוקת בר שמיא. לא דמי לההיא דאמר בקידושין (דף עט:) ובכבא

בתרא (דף קנג: ושם) אם בריא הוא עליו להביא ראיה ששכיב מרע היה ואם שכיב מרע הוא כו' דהכא כיון שדרכו להיות עתים חלים ועתים שוטה לא שייך להעמידו אחזקה כמו שהוא עתה: אר יגיד עליו ריעו מאי זו היא דקתני. הוה מצי למיפרך אי יגיד עליו ריעו (ו) ליתני כולהו בחד וליתני חד מינייהו באידך כדפריך בפרק לא יחפור (ב"ב דף יט.): למעומי ומן דליתיה בקירושין. למעומי מספקא לר"י כתב

בכתב ידו ואין עליו עדים אי מהני בקידושין אי לא דכיון שאין לריך זמן מה לנו אם אין עליו עדים: והא עבדא דאיכא דקני בכספא בו'. פירש בקונטרס שטר קניית עבד וקשה לר"י דא"כ מ"ש דנקט עבד דהו"מ למינקט שטר מכירת קרקע וכל שטרי מקח וממכר ועוד דהתם לא תיקון רבנן זמן ונראה דאשטר שיחרור קאי דתיקון (י) זמן לידע מתי נאסר בשפחה והותר בבת ישראל וה"ק והא עבדה איכה דקני נפשיה בכספה ואיכא דקני בשטרא והשתא ניחא הא דמשני התם רובא וכו' וא"ת בפ"ק . דגיטין (דף ט.) דתנן בג' דרכים שוו גיטי נשים לשחרורי עבדים ליתני נמי זמו ששוו גיטי נשים לשחרורי עבדים וליתיה בקידושין וי"ל דכל מילי דחשיב התם ודפריך התם הוי חד טעמא בגיטי נשים ושחרורי עבדים אבל זמן (ס) דשחרורי עבדים בא להתירו בבת ישראל וגיטי נשים משום פיריה: דהזן בכתבא ואתו ומסהדי כו'. קשה לר"י דבהגחל קמא (ב"ק דף נח. ושם:) גבי השורף שטרותיו של חבירו פריך ואי דאיכא סהדי דידעי ליכתבו ליה שטרא אחרינא ואמאי הא אמר הכא דמפיהם ולא מפי כתבם ואר"י דה"נ אם היו מעידים שכך ראו בשטר

כמי שנחקרה עדותן בב"ד אבל חיישינן שמא לא יעידו שכך ראו בשטר אלא שמא יעידו על המעשה עלמו כאילו הם זוכרים והם אינן זוכרין אלא על פי הכתב וכן הא דאמרינן בפ"ב דכתובות (דף כ.) כותב אדם עדותו על השטר ומעיד עליה אפילו אחר כמה שנים והוא שזוכרה מעלמו אבל אין זוכרה מעלמו לא התם נמי לא איירי במעיד שכך ראה כתוב אלא במעיד על מעשה עלמו ועוד דהתם לא הוה שטר אלא שכותב לזכרון דברים בעלמא ולא שייך למימר נעשה כמי שנחקרה עדותו בב"ד ואר"י דשמע מר"ת שנוהגין עכשיו ששולחין העדים עדותן בכתב ידם לב"ד ולא קרינן ביה מפיהם ולא מפי כתבם כיון שהם זוכרין עדותן והא דתניא במי שאחזו (גיטין דף עא.) ואם לא יגיד פרט לאלם שאין יכול לדבר ופריך ואמאי והרי יכול לדבר מתוך הכתב שאני עדות דרחמנא אמר מפיהם ולא מפי כתבם שאני אלם שאין ראוי להגיד כדאמרינן (מנחות דף קו:) כל שאין ראוי לבילה כו' אבל אחר מועיל כתב ידו כשזוכר העדות ומיהו בפירוש חומש (דברים יט) פרש"י ע"פ שנים עדים פרט שלא ישלחו כתבם לב"ד" להצלה דירה קאתי. פי׳ בקונט׳ דהשתל דמיקון זמן אי לא מייתא שטרא דאיגרשה מקמי הכי מוקמינן לה אחזקת אשת איש וקטלינן לה ואין נראה דבהדיא אמר בפ׳ שני דגיטין (דף יו:) גזייה לזמן ויהביה ניהלה מה הועילו חכמים בתקנתן ומשני לרמחי לא חיישינן אלמא כי ליכא זמן לא קטלינן לה ואר"י דה"פ להצלה

שפיר הוו עבדי דהרי הם כחילו מעידים ראינו עדות שנתקבל בב"ד דעדים החתומים על השטר נעשה

בש א מיי' פי"ב מהל' אישות הלכ' א ג סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סימן סט סעי' א ג: ל ב מיי' פ"א מהלי גירושין הלכה כד סמג עשין כ טוש"ע אה"ע סימן

קכו סעיף א: לא ג מיי׳ פ"ג מהלכות עדות הל' ד ופ"ח הלכה ה סמג עשין קט טוש"ע ח"מ סימן כח סעיף יג וסימן מו סעיף י: לב ד מיי׳ פ״ז מהלכות עשין ג טוש"ע אה"ע סימן קעד סעיף ד: לג ה מייי שם הלכי כו:

תורה אור השלם

ו. יַגִּיד עָלְיו רַעוֹ מִקְנֶה אַף עַל עוֹלֶה: איוב לו לג ? הי ישרו אחירו יחדו ומֵת אַחַד מֵהֶם וֹבֵן אֵין לו לא תהיה אשת המת יבָא עָלֶיהָ וּלְקֶחָה לוֹ הַחוּצָה לְאִישׁ זֶר יְבְמְהּ יָבָא עָלֶיהָ וּלְקֶחָהּ לוֹ לאשה ויבמה:

דברים כה ה

הגהות הב"ח

(h) גמ' גני עדים אי דכירי ליתו: (ב) שם יבא עליה מי שעליה: יכח עמים בלי שענים.

(ג) רש"י ד"ה ותקון רבכן

וכו מכירה של עבד כדי

לידע מאיזה זמן יאכל

פירות שדה ויקבה נכסי

עבדו: (ד"ה מחקה ליה אם תזנה מחקה ליה לזמן ומאמר: (ד"ח להצלה וכו' דמקון רבנן זמן אי לא: (ו) תום' ד"ה לי יגיד וכו' ליתנינהו לכולהו בחדא וליתני חדא מינייהו כאידן והוא הדין לאידך כדפריך נפ׳ לא יחפור: (1) ד"ה והא וכו דתקון רבנן זמן לידע וכו' ענדל דאיכא דקני וכו' דקני נפשא נשטרא וכו' התם רוכל בשטרא וא"ת: (ה) בא"ד אבל זמן לאו חד טעמא דשיחרורי עבדים להתירו בבת ישראל. עבר ט נאל דגיטין דף נ״ב ועיין בתוס׳ דגיטין דף י״ו ע״א בד״ה מפני מה תקנו זמן בגיטין כתבו לתקון זמן בגט שיחרור דחישינן שמא ימכור אותו ואח"כ יתן לו גט שיחרור בלא זמן והיינו טעמא בנמו זמן זהיימו טענמו דמשום פירי ועיין בפ״ק דגיטין דף י׳ בתוס׳ ד״ה כי שהקשו קושיא זו דליתני טאקטו קוטיט זו לפתנפ נמי זמן ותירלו ע"ט: (ט) ד"ה אלא מדרבנן כו' לא הויא. נ"ב עיין לעיל בדף יו"ד בד"ה לעולם:

> מוסף רש"י הובא בעמוד הבא.

תום' חד מקמאי . כללא דמילתא כל דאיתיה בקדושין איתיה בגירושין וכל דאיתיה נמי בגרושין איתיה בקדושין לבר מזמן א תית בקרוטין לבו מוכן דלא תקנו בקדושין. מאי דכתב הרב אלפס גבי מפיהם ולא מפי כתבם דכל שטר היוצא מתחת ידי מלוה או מלוקח לאו מפי כתבם הוא דמעידנא דמסהדי סהדי נעשה כמי דמטוווי טוווי נעשוו כב... שנחקרה עדותן בב״ד איכא דקשי ליה הא איכא דקשי